

Oktober 2023

Investerings- signalen

**Fortsatt svag ordergång
för innovationssektorn**

Arkitekt- och teknikkonsultföretagen
ser mörkast på framtiden

Innehåll

Sammanfattning	3
Anställningsläget	5
Orderläget	7
Prisbildens utveckling	9
Appendix	10
Långsiktig trendutveckling	10
Orderutvecklingen för arkitekt- och teknikkonsultföretagen	12
Orderutvecklingen för industri-/ techkonsultföretagen	12
Personalomsättning	13
Export/utlandsuppdrag	14
Kontakt	16

Om Investeringssignalen

Investeringssignalen är Innovationsföretagens återkommande marknadsundersökning för innovationssektorn. Här redovisas information om medlemsföretagens aktuella beläggning och förväntningar på framtida orderläge, prisutveckling och anställningsbehov. Företag inom arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsult-/techkonsultdelbranscherna involveras tidigt i investeringscykeln. I genomsnitt sker utrednings- och projekteringsinsatserna 12–18 månader före byggstart eller en industriell investering. Företagens tidiga position i investeringsprocessen innebär att denna marknadsundersökning ger en signal om framtida förändringar inom exempelvis investeringsvolymen för bostäder, infrastruktur och industrins FoU-satsningar.

Branschdefinition

Rapporten studerar "innovationssektorn", som i detta sammanhang består av arkitekt-, teknikkonsult-, industrikonsult-/techkonsultföretag och företag inom TIC (test, inspektion och certifiering) samt forsknings- och utvecklingsföretag.

Om denna rapport

- 162 medlemsföretag som tillsammans sysselsätter 15 287 medarbetare i Sverige medverkade i undersökningen.
- Enkätperioden löpte från 14 till 30 augusti 2023.
- För vissa grafer redovisas förändringen i netttotal. Nettotalen visar skillnaden mellan procentandelen av företag som angivit en positiv förväntan och de som angivit en negativ förväntan. Om exempelvis 60 procent har en positiv förväntan, 20 procent en negativ förväntan och 20 procent en oförändrad bild, blir nettotalet +40.

Sammanfattning

Den svenska ekonomin är hårt pressad. Enligt Konjunkturinstitutets analys från augusti 2023 kommer lågkonjunkturen att bestå under 2024¹. Med hög inflation, ett osäkert geopolitiskt läge och stigande räntor har den ekonomiska turbulensen orsakat betydande utmaningar för hushåll och företag. I denna rapport framträder en bild av en innovationssektor som präglas av försiktighet.

Gällande **anställningsläget** ser vi en svag optimism. Av de svarande företagen planerar 34 procent att öka sin personalstyrka under de kommande sex månaderna, medan 13 procent tror på minskningar. Anställningsbehovet är störst inom industri-/techkonsultföretagen och teknikföretagen, som tillsammans är i behov av cirka 3 250 nyanställningar kommande sex månader. Under samma period förväntas arkitektföretagen behöva säga upp omkring 150 tjänster.

Orderläget är fortsatt mycket svagt i innovationssektorn. Andelen företag som förväntar sig ett försämrat orderläge är fortfarande större (36 procent) än andelen som förväntar sig en förbättring (24 procent). Med andra ord är det fler företag i jämförelse med

föregående rapport som förväntar sig en minskad orderingång än de som förväntar sig en ökad. Dystrast ser teknikföretagen på framtiden där 45 procent av företagen spår en nedgång av inkommande ordrar det närmaste halvåret. Även arkitektföretagen väntar sig en vikande orderingång framåt. Den osäkra ekonomiska situationen, både på nationell och internationell nivå, påverkar beslut om nya investeringar och utvecklingsprojekt. Detta bidrar till att många projekt får avvakta, särskilt inom byggsektorn. Det verksamhetsområde som sticker ut och visar på positiva förväntningar för orderläget är "teknisk IT" (systemutveckling, data, elektronik, beräkningar och analyser). Förväntningarna är som lägst inom verksamhetsområdet "bostäder".

Prisbilden har också försämrats. Hälften, 51 procent, av företagen rapporterar om lägre priser det gångna halvåret. Förväntningarna för de kommande sex månaderna är dessutom dämpade, där endast 12 procent av företagen förutspår högre priser och 45 procent räknar med sänkningar.

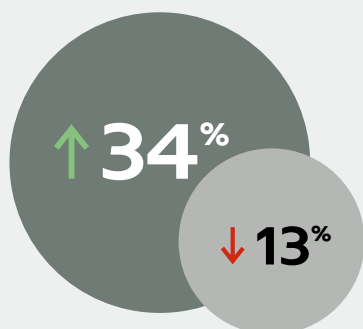
Förväntningar på:	Anställningsläge		Prisutveckling		Orderläge	
	Ökning	Minskning	Ökning	Minskning	Ökning	Minskning
Industri-/techkonsultföretag	60% (63%)	3% (3%)	32% (34%)	43% (16%)	45% (41%)	19% (16%)
Teknikföretag	32% (35%)	13% (13%)	11% (14%)	48% (46%)	18% (27%)	45% (38%)
Arkitektföretag	13% (17%)	24% (31%)	2% (17%)	46% (50%)	15% (23%)	36% (53%)
Totalt	34% (37%)	13% (15%)	12% (19%)	45% (40%)	24% (31%)	36% (37%)

Tabellerna avser andel företag som svarat "ökar" respektive "minskar" inom respektive kategori. Februari inom parentes.

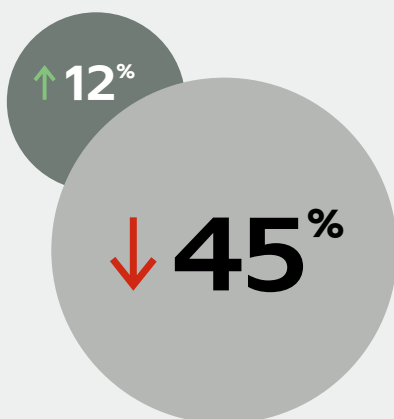
1. <https://www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget/konjunkturlaget/2023-08-09-sva-gare-bnp-tillvaxt-i-ar-men-konjunkturbilden-star-sig.html>

Innovationssektorns förväntningar på anställningsläge, prisutveckling och orderläge kommande sex månader, samtliga företag

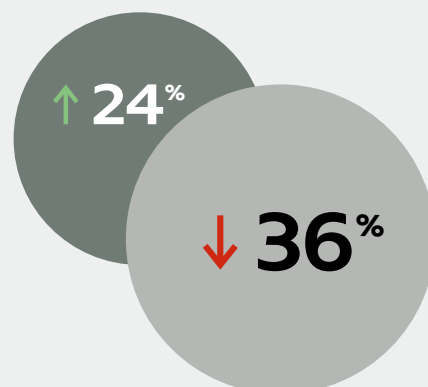
Anställningsläge

Prisutveckling

Orderläge

- Andel företag som förutspår en **ökning**
- Andel företag som förutspår en **minskning**

Anställningsläget

Enligt undersökningen förväntar sig 13 procent av medlemsföretagen en minskning av personalstyrkan medan 34 procent bedömer att de kommer behöva öka personalstyrkan kommande halvår. Det är dock stora skillnader mellan delbranscherna.

Sett till delbranscher signalerar industri-/techkonsultföretagen ett fortsatt stort behov av personal och en vilja att anställa fler under hösten. Hela 60 procent av delbranschen förväntar sig en ökning av personalstyrkan det kommande halvåret, samtidigt som tre procent tror på en minskning. Resultatet speglar i stort sett föregående undersökning då motsvarande andelar var 63 procent som förväntade sig ett ökat anställningsbehov och tre procent som förväntade sig en minskning.

Teknikkonsultföretagens förväntningar på de kommande sex månaderna har försämrats marginellt. En majoritet av företagen (55 procent) förväntar sig ett oförändrat anställningsläge, att jämföra med (52 procent) i februari. I kontrast är arkitektföretagens förväntan på anställningsläget under kommande halvår övervägande negativt. Fler arkitektföretag (24 procent) förväntar sig en minskad personalstyrka

än de som förväntar sig en ökning (13 procent). Dessutom förväntar sig färre arkitektföretag att anställa personal det kommande halvåret, jämfört med föregående halvår (13 procent kontra 17 procent). Däremot tror fler arkitektföretag på ett oförändrat anställningsläge (63 procent i jämförelse med 52 procent föregående period).

För samtliga delbranscher är det en lägre andel företag som anställt det senaste halvåret än vad företagen

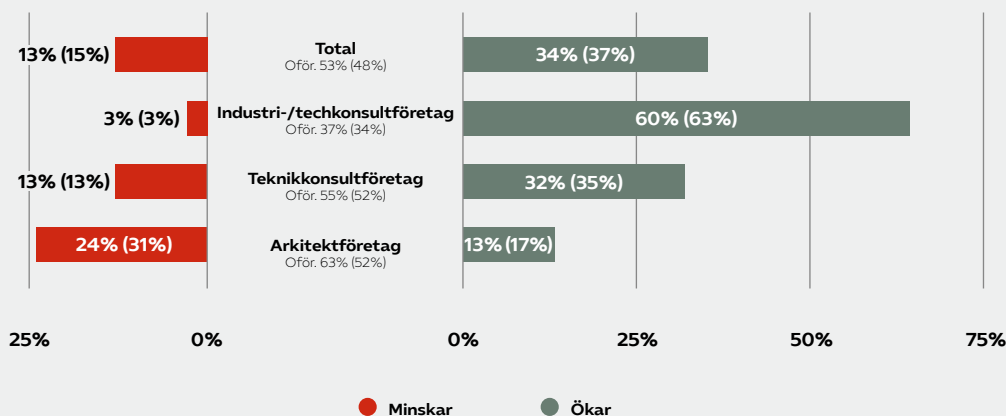
34% av företagen uppger att de behöver öka sin personalstyrka under det närmaste halvåret

förväntade sig i februari. Under det senaste året verkar företagen generellt ha överskattat sitt rekryteringsbehov. Företagen har alltså varit mer positiva och hoppfulla än vad som sedan visat sig i faktiska antal nyanställningar ett halvår senare.

I Investeringsignalen februari 2023 förväntade sig 63 procent av industri-/techkonsultföretagen att öka sin personalstyrka. Det faktiska utfallet var betydligt lägre och landade på omkring hälften av prognosen

Fortsätter på nästa sida

Innovationssektorns förväntningar på förändring av personalstyrkan i Sverige kommande sex månader, fördelat på delbransch

Företagens förväntningar i februari inom parentes.

(32 procent). De möjliga orsakerna till de överskattade förväntningarna är flera, exempelvis att det råder brist på rätt kompetens och att företagen har dragit ner på rekryteringsatsningarna på grund av sämre orderingång och konjunkturläge.

För arkitektföretagen, som hade negativa förväntningar på anställningsläget redan i föregående rapport, var utfallet betydligt sämre än det förväntade. 31 procent av arkitektföretagen förväntade sig en minskad personalstyrka i februari. Utfallet sex månader senare visade att hela 52 procent av företagen faktiskt minskade sin personalstyrka.

Det totala rekryteringsbehovet för hela Innovationssektorn uppgår till cirka fyra procent. Det medför att branschen som helhet är i behov av att anställa cirka 3 100 personer netto under de kommande sex månaderna. Behovet drivs främst av industri-/techkonsultföretagen samt teknikonsultföretagen som uppger på ett behov av att anställa 2 500 respektive 750 personer. Arkitektföretagens rekryteringsbehov i absoluta tal innebär däremot en nettominusning. Enligt undersökningen behöver delbranschen säga upp ytterligare cirka 150 anställda under det kommande halvåret.

Orderläget

Andelen företag i branschen som förväntar sig en minskad ordergång är fortsatt större än andelen som förväntar sig en ökad ordergång. Det är en trend som håller i sig från föregående undersökning, vilket med undantag för pandemiåret 2020 inte har skett sedan 2009. Trots en svag uppgång från förra undersökningen uppger fortfarande hela 36 procent av företagen att de förväntar sig en minskad ordergång det närmaste halvåret medan 24 procent förväntar sig en ökning.

Det aktuella ränteläget och den rådande geopolitiska situationen har tillsammans med inflationens effekter bidragit till en osäker marknad som påverkar orderläget. Den oförutsägbara ekonomiska situationen, både nationellt och internationellt, påverkar och fördröjer beslut om nya investeringar och utvecklingsprojekt. Det leder till att många projekt pausas, framför allt i byggsektorn. Till detta kommer problem med rekrytering av rätt kompetens och förmågan att hitta rätt medarbetare som en kontinuerlig utmaning för hela sektorn.

Andelen företag som ser ett försämrat orderläge de kommande sex månaderna är omkring densamma som i föregående rapport, 36 procent i jämförelse med 37 procent i februari. Däremot förväntar sig fler företag nu en kraftigare minskning av inkommande ordrar (större minskning än 25 procent) än tidigare. Andelen som tror på en kraftig minskning uppgår nu till sju procent av alla företag, i jämförelse med fyra procent i februari.

Industri-/teckonsultföretagen sticker ut som enda delbransch där en större andel företag förväntar sig ett ökat orderläge (45 procent) än de som förväntar sig en minskning (19 procent). I föregående undersökning trodde 41 procent av delbranschen på en ökad ordergång och 16 procent på en minskning. Delbranschens positiva framtidsutsikter går delvis att koppla till verksamhetsområdet "teknisk IT" (systemutveckling, data, elektronik, beräkningar och analyser).

Här förväntar sig 45 procent av delbranschen en ökning av ordergången och 55 procent förväntar sig ett oförändrat läge.

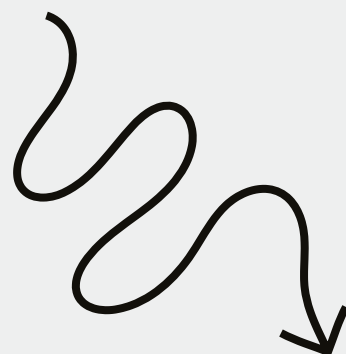
36%

av företagen i undersökningen förväntar sig en minskad ordergång det närmaste halvåret

Teknikkonsultföretagen är den delbransch som har lägst förväntningar om den kommande ordergången. 18 procent av företagen förväntar sig en ökning (27 procent i februari) och 45 procent förutspår en minskning (38 procent i februari). Den låga efterfrågan fortsätter även att drabba arkitektföretagen hårt, 15 procent väntar sig en ökning medan 36 procent väntar sig en minskning (i jämförelse med 23 och 53 procent i februari). Arkitektföretagen har lidit av sjunkande efterfrågan sedan början av 2022.

Arkitekternas och teknikkonsultföretagens låga förväntningar på orderläget är till stor del hänförligt till den fortsatta negativa utvecklingen inom bostadssektorn. Enligt SCB har byggandet av nya lägenheter minskat med hela 57 procent under första halvåret 2023 jämfört med motsvarande period förra året². Inom verksamhetsområdet "bostäder" är det endast två procent av teknikkonsultföretagen och fem procent av arkitektföretagen som förutspår en ökad ordergång kommande sex månader.

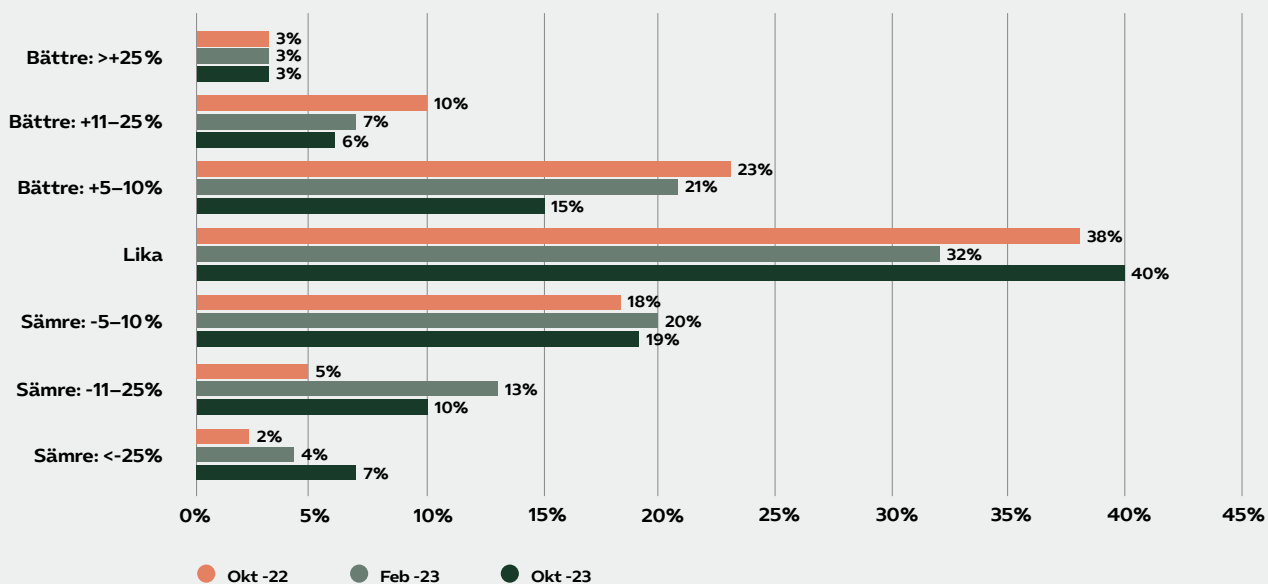
Alla verksamhetsområden speglar däremot inte utvecklingen i bostadssektorn. Inom verksamhetsområdena "övriga anläggningar" (energiverk, kraftverk och tele) samt "miljöprojekt" (utredningar, med flera) är förväntningarna övervägande positiva. Här förväntar sig en större andel teknikkonsultföretag och arkitektföretag en ökad ordergång, snarare än minskad.

2. <https://scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/boende-byggande-och-bebyggelse/bostadsbyggande-och-ombyggnad/bygglov-nybyggnad-och-ombyggnad/pong/statistiknyhet/paborjad-nybyggnation-av-bostadslagenheter-1a-halvaret-2023-preliminara-uppgifter/>

Innovationssektorns förväntningar på orderläget i Sverige, kommande sex månader

Prisbildens utveckling

Under det gångna halvåret har prisbilden utvecklats negativt. Det pressade ekonomiska läget har gett upphov till försämrad köpkraft och lägre intäkter. Av företagen inom innovationssektorn uppger 14 procent att prisbilden har förbättrats och hälften, 51 procent, uppger att den försämrats.

Prisutvecklingen inom innovationssektorn förväntas pressas nedåt de kommande sex månaderna. Inflationen och tillhörande kostnadsökningar har minskat företagens marginaler. Den negativa prisutvecklingen gör det svårt för företag inom branschen att upprätthålla god lönsamhet.

Samtliga delbranscher i undersökningen rapporterar en negativ prisutveckling det senaste halvåret. Hela 60 procent av arkitektföretagen uppger att de erfarit en försämrad prisbild och endast sex procent uppger att prisbilden har förbättrats. Bland teknikkonsultföretagen anser 52 procent av företagen att prisbilden försämrats, 14 procent uppger att priserna har ökat. Bland Industri-/techkonsultföretagen, en delbransch som i regel är relativt motståndskraftig, uppger 40 procent av företagen att prisbilden försämrats och 27 procent att den förbättrats.

Förväntningarna på kommande sex månader har också justerats ner jämfört med föregående rapport i februari. Totalt är det endast 12 procent av företagen i branschen

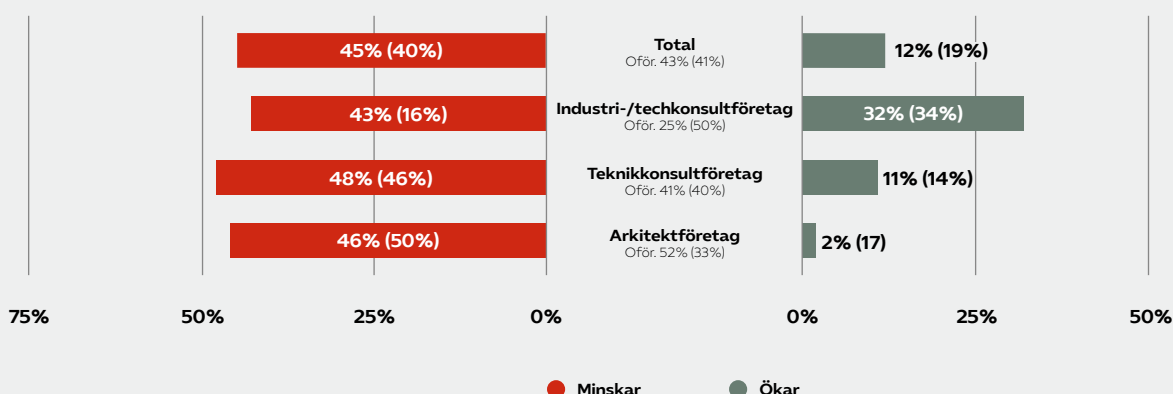
som förväntar sig en förbättrad prisbild än i dagsläget (jämfört med 19 procent i föregående rapport) och nästan hälften, 45 procent, som förväntar sig en försämring (40 procent).

Sett till delbranscher är det inom industri-/techkonsultföretagen som vi ser den största förändringen jämfört med förra rapporten. Här har företag som tidigare förväntade sig ett oförändrat läge nu kraftigt justerat ned

43% av industri-/techkonsultföretagen förväntar sig en försämring av prisläget kommande halvår

sina förväntningar. 43 procent av industri/techkonsultföretagen här förväntar sig en försämring. Att jämföra med en andel på 16 procent som väntade sig en försämring för ett halvår sedan. För teknikkonsultföretagen är förväntningarna på prisbildens utveckling ungefär densamma som i föregående rapport. 48 procent tror på en sämre prisbild (46 procent i februari) och 11 procent tror på att förbättrad (14 procent i februari). Ytterst få arkitektföretag förutspår en förbättrad prisbild, enbart två procent av delbranschen förutspår en mer förmånlig prisbild (en minskning från 17 procent jämfört med den senaste rapporten). Drygt hälften tror däremot på ett oförändrat läge (52 procent).

Förväntningar på prisutvecklingen de kommande sex månaderna för de olika delbranscherna

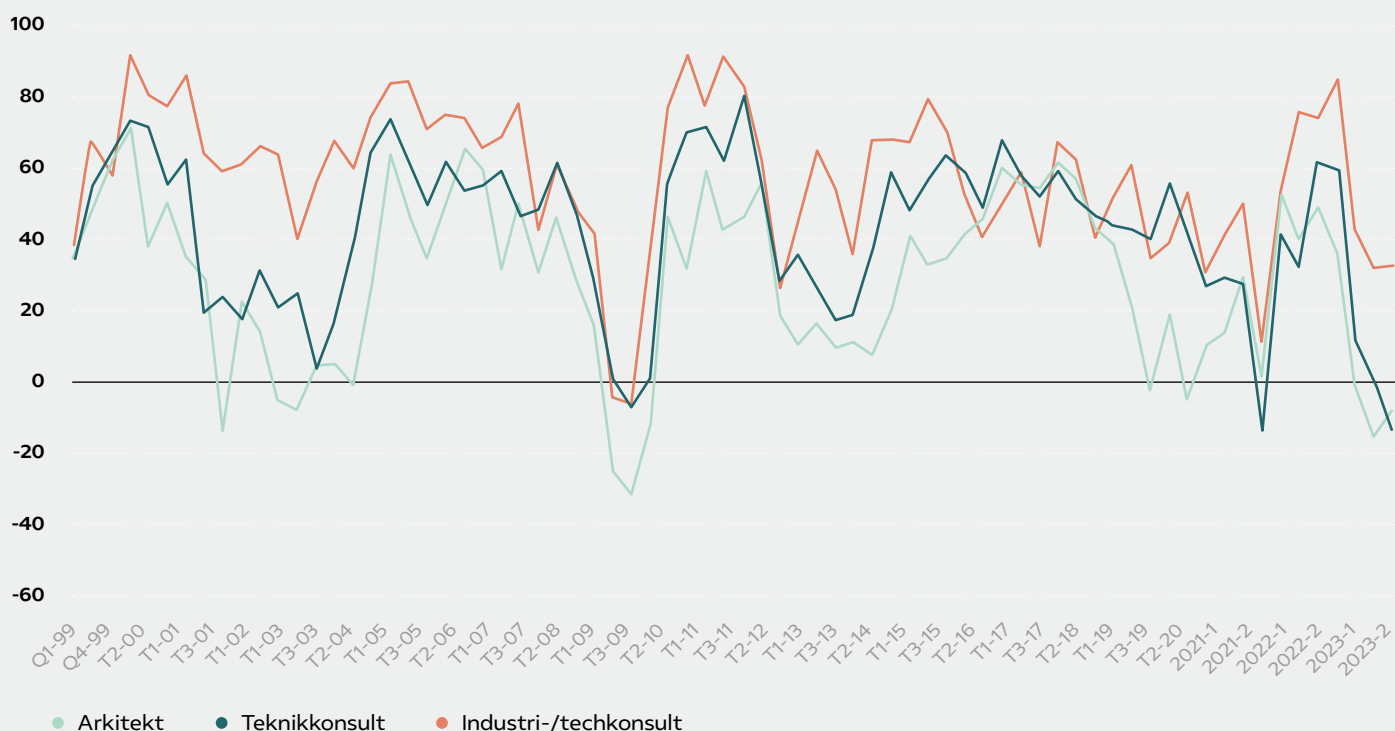

Företagens förväntningar i februari inom parentes.

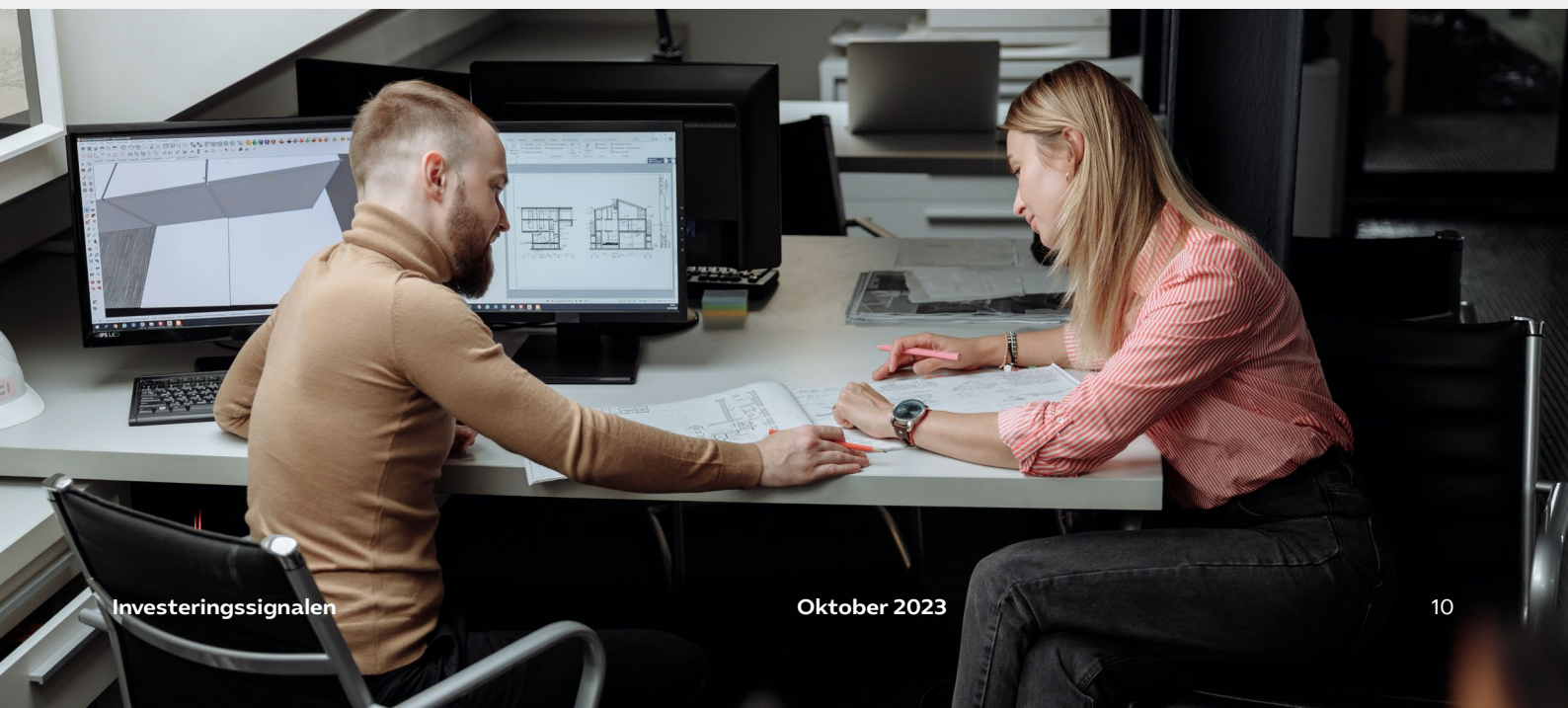
Appendix

Långsiktig trendutveckling

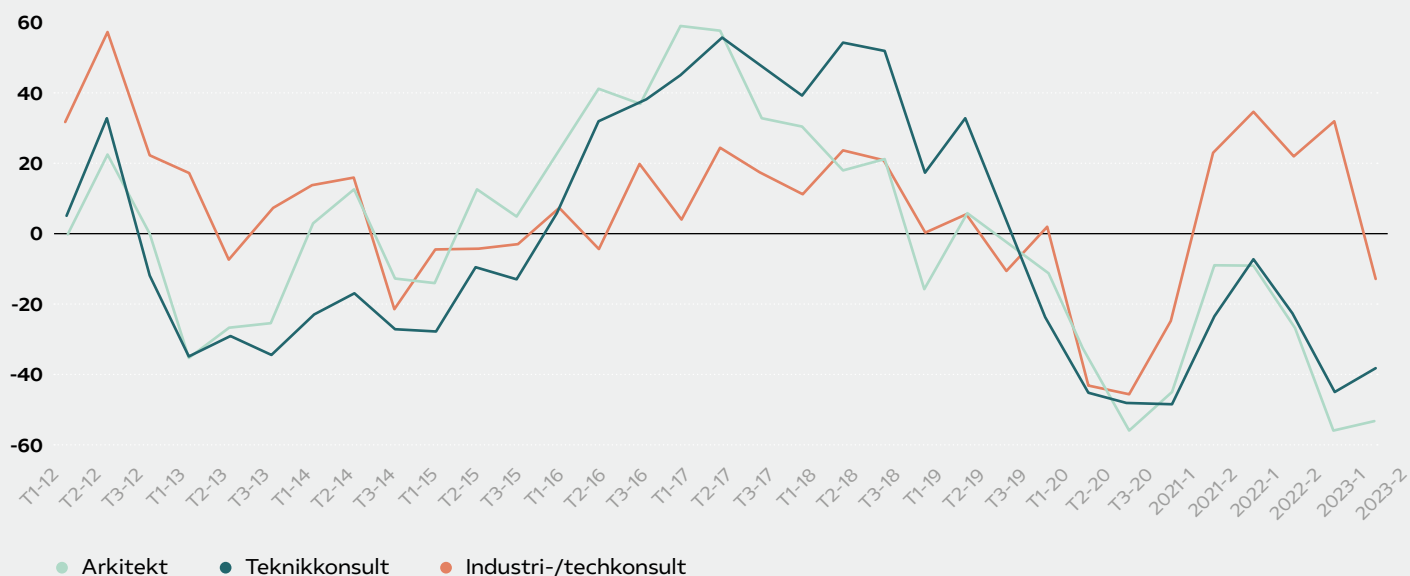
Konfidensindikator för arkitekt-, teknikkonsult-, industri-/techkonsultföretag. Visar förväntningar på orderläget kommande sex månader¹

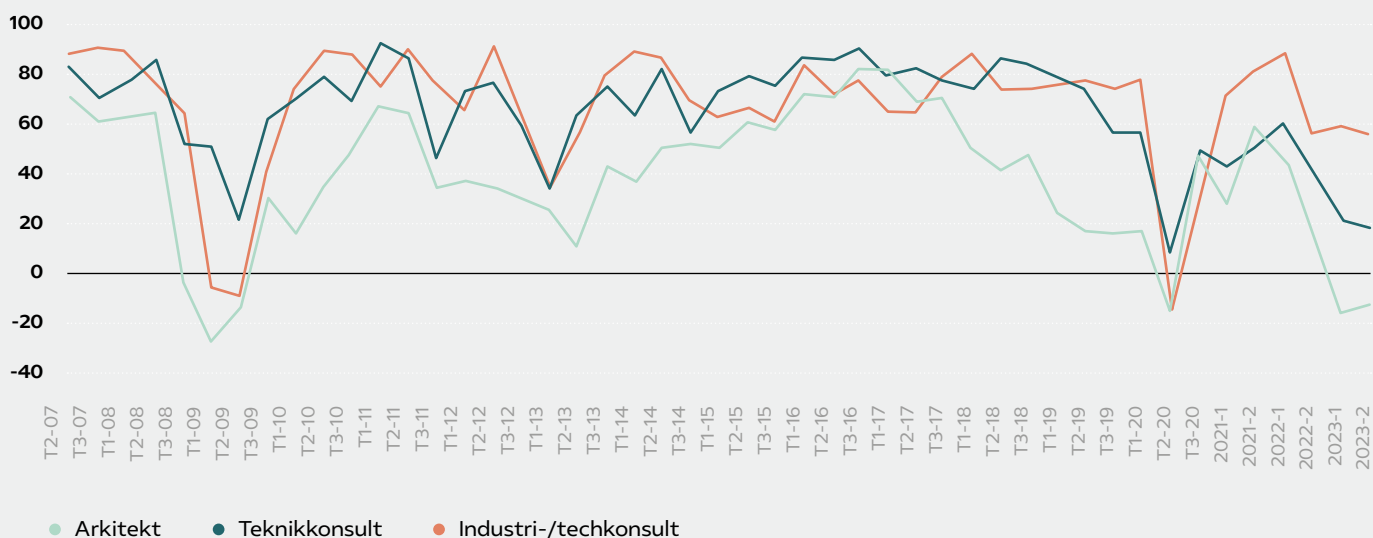
1. Konfidensindikatorn är nettotallet mellan andelen företag som tror på ökad ordergång om sex månader minus de som tror på en minskad ordergång.

De allmänna prisernas utveckling senaste sex månaderna i netttotal. Redovisat för arkitekt-, teknikkonsult-, och industri-/techkonsultföretag

Förväntningar på personalstyrkans utveckling kommande sex månader. Redovisat för arkitekt-, teknikkonsult-, och industri-/techkonsultföretag

Orderutvecklingen för arkitekt- och teknikkonsultföretagen

Förväntningar på orderstockens utveckling kommande sex månader, fördelat på verksamhetsområde, samt andel av totala omsättningen för det senaste halvåret 2023 och helåret 2022.

Arkitekt- och teknikkonsultföretagen

Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2023*	2022*
Bostäder	3 (1)	33 (12)	64 (87)	9	13
Övriga hus (kontor, handel, sjukhus, o dyl)	14 (13)	49 (51)	37 (36)	23	31
Industribyggnader	20 (18)	57 (64)	23 (18)	16	9
Vägar, gator, samfärdsel o dyl	18 (22)	71 (65)	11 (13)	24	24
Övriga anläggningar (energiverk, kraftverk, tele o dyl)	42 (43)	53 (51)	5 (6)	7	6
Miljöprojekt, utredningar m m	39 (37)	53 (55)	8 (8)	13	6
Stadsplanering	17 (26)	58 (65)	25 (9)	7	6
Annan	22 (52)	59 (32)	19 (16)	1	5
Medel/Summa	22 (27)	54 (49)	24 (24)	100	100

*Andel av totala omsättningen viktas efter antalet anställda. Företagens förväntningar i februari inom parentes.

Orderutvecklingen för industri-/techkonsultföretagen

Industri-/techkonsultföretagens förväntningar på orderstockens utveckling om sex månader, fördelat på verksamhetsområde samt andel av den totala omsättningen för de senaste halvåret 2023 och helåret 2022.

Industri-/techkonsultföretagen

Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2023*	2022*
Produktions/processutveckling	44 (53)	50 (26)	6 (21)	10	8
Produktutveckling	30 (25)	57 (54)	13 (21)	51	51
Teknisk IT (t ex systemutveckling, data, elektronik, beräkningar & analyser)	45 (38)	55 (48)	0 (14)	28	20
Teknisk information/utbildning	13 (27)	80 (53)	7 (20)	11	10
Annan	33 (45)	67 (36)	0 (18)	1	11
Medel/Summa	33 (38)	62 (43)	5 (19)	101	100

*Andel av totala omsättningen viktas efter antalet anställda. Företagens förväntningar i februari inom parentes.

Personalomsättning

Tabellen nedan illustrerar personalomsättningen i innovationssektorn totalt samt per respektive delbransch. För sektorn som helhet uppgick personalomsättningen till 18,0 procent för det första halvåret 2023 och den delbransch som uppvisar högst personalomsättning är industri-/techkonsultföretagen (22,7 procent). Historiskt har industri-/techkonsultföretagen haft en personalomsättning på 20 till 28 procent vilket innebär att dessa företag årligen byter ut cirka en femtedel av personalstyrkan.

Nämnvärt är att arkitektföretagen har ökat sin personalomsättning från 13,0 till 18,2 procent. Detta är ett resultat av hela arkitektbranschens nedgång med tillhörande uppsägningar. Uppsägningarna utgör merparten (60 procent) av personalomsättningen för det senaste halvåret. För de andra två delbranscherna, industri-/techkonsultföretagen och teknik-konsultföretagen, beror endast cirka sju procent av personalomsättningen på uppsägningar.

Personalomsättning per verksamhetsområde presenterat per helår för åren 2019–2022 och halvår för 2023

Personalomsättning	2019	2020	2021	2022	2023
Arkitektföretag	12,2%	11,4%	10,9%	13,0%	18,2%
Industri-/techkonsultföretag	20,5%	25,8%	19,2%	28,4%	22,7%
Teknikkonsultföretag	15,2%	7,9%	16,3%	15,6%	16,9%
Samtliga	16,0%	12,3%	17,5%	18,2%	18,0%

Export-/utlandsuppdrag

Medlemsföretagens förväntningar på exporten de kommande sex månaderna är fortsatt övervägande positiva. Totalt förväntar sig 21 procent av medlemsföretagen en ökad export för helåret 2023 jämfört med 2022. 73 procent förväntar sig oförändrade volymer och sex procent förväntar sig en minskning. Sett till delbransch har industri- /techkonsultföretagen mest positiva förväntningar på export- och utlandsuppdragsutvecklingen där 29 procent förväntar sig en ökning och 14 procent en minskning.

Arkitektföretagen och teknikkonsultföretagen har liknande förväntningar, här förväntar sig omkring fem procent en minskning och 20 procent en ökning.

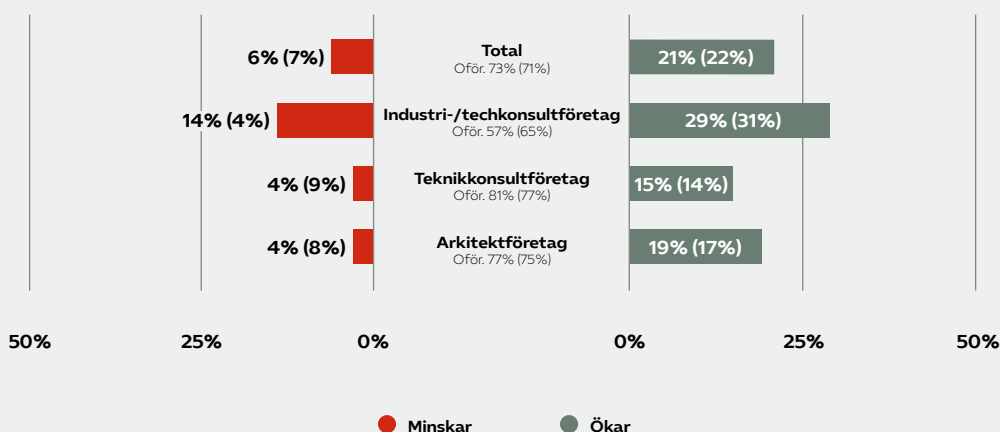
För industri-/ techkonsultföretagen är exportens andel störst bland samtliga delbranscher med 13 procent av den totala faktureringen.

5%

av företagets totala fakturering 2022 kan relateras till export-/utlandsuppdrag

För teknikkonsultföretagen utgör export- och utlandsuppdragen en procent av den totala faktureringen och tre procent för arkitektföretagen.

Förväntningar på export-/utlandsuppdragsutvecklingen 2023 jämfört med 2022. Redovisat för arkitekt-, teknikkonsult-, och industrikonsult-/techkonsultföretag

Företagens förväntningar i februari inom parentes.

Kommande marknadsrapporter

Investeringssignalen

Under benämningen Investeringssignalen presenterar Innovationsföretagen sedan 1994 sina regelbundna marknadsundersökningar bland arkitektföretag och tekniska konsultföretag i medlemskretsen. Marknadsundersökningen genomförs två gånger per år och resultatet presenteras i Investeringssignalen.

Branschrapport 2023 – Innovationsföretag i Sverige

Innovationsföretagens årliga rapport är en sammanställning av den svenska arkitekt-, teknikkonsult-, industri-/techkonsultbranschen. I rapporten presenteras rankinglistor över de största företagsgrupperna på respektive marknad, intressanta nyckeltal, nyheter kring strukturaffärer samt information om utvecklingen och konjunkturen inom sektorn under det senaste året.

EFCA Barometer

EFCA, den europeiska associationen för teknik konsulter, publicerar två gånger per år, vår och höst, en överblick av teknik konsultmarknaden runt om i Europa.

Almegas Tjänsteindikator

Rapporterna, som publiceras fyra gånger per år, innehåller analyser och prognoser kring tjänstesektorns utveckling, vissa tjänstebranschens utveckling samt makroekonomiska analyser och prognoser.

Kontakt

Elin Lydahl, förbundsdirektör

Tel: +46 8 762 69 45

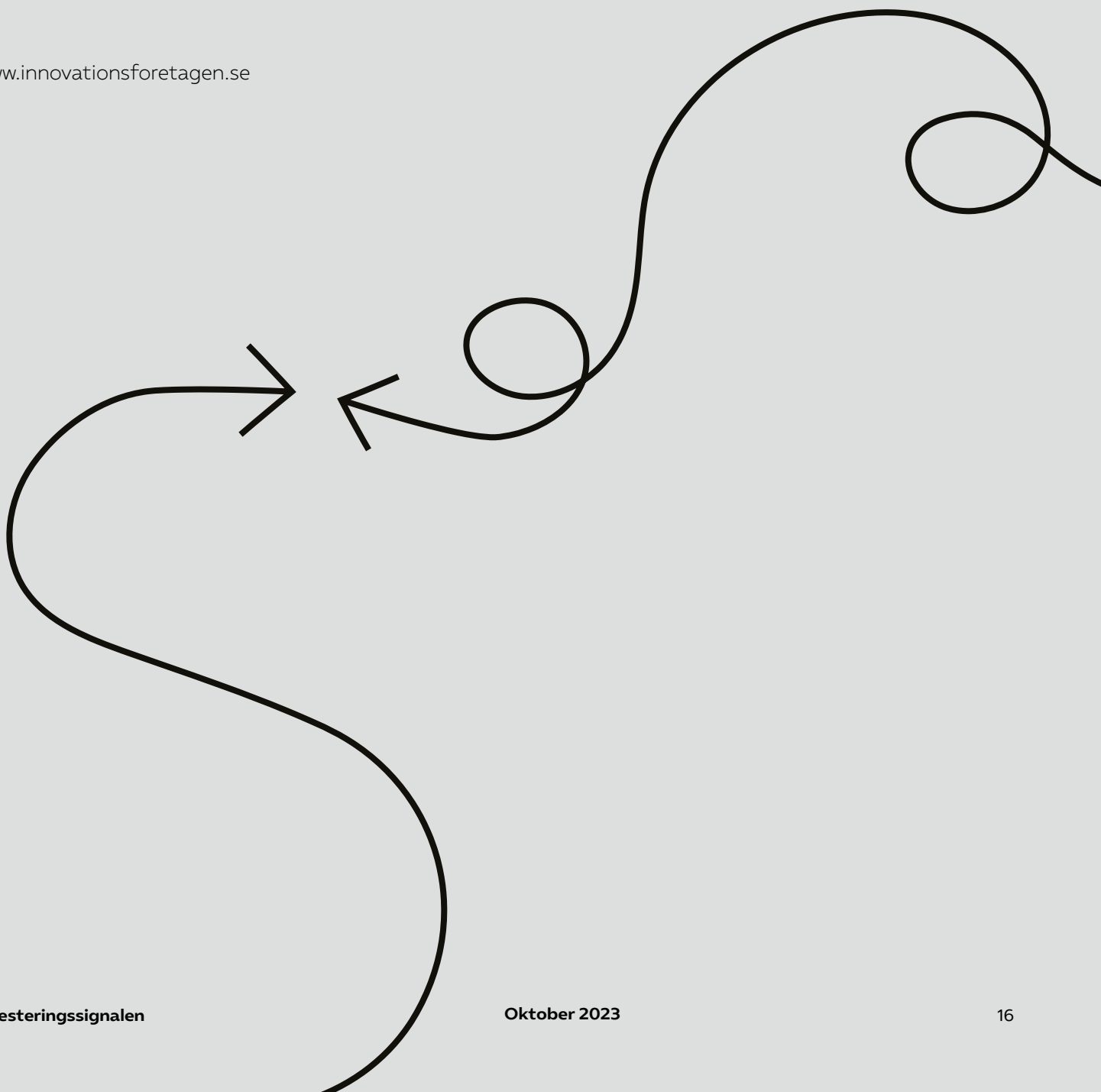
E-post: elin.lydahl@innovationsforetagen.se

Richard Österberg, näringspolitisk expert

Tel: +46 8 762 69 51

E-post: richard.osterberg@innovationsforetagen.se

www.innovationsforetagen.se

Innovationsföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation som representerar innovativa företag inom den kunskapsintensiva tjänstesektorn. Förbundet har cirka 850 medlemmar och omfattar cirka 40 000 anställda.

Innovationsföretagens uppdrag är att skapa bästa möjliga förutsättningar för en konkurrenskraftig innovationssektor.

www.innovationsforetagen.se

**Vi skapar
möjligheterna**